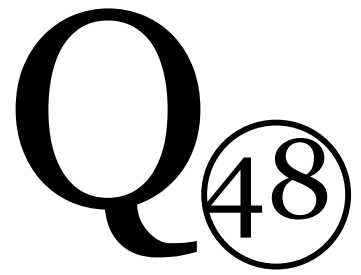

**la vida democràtica a les iniciatives
i organitzacions d'educació al llarg de la vida**

Aquest número potser un poc encobert i còmplice està dedicat, amorosament i política, al camarada, company i amic sebas parra nuño amb el qual hem viscut i compartit tantes lluites, iniciatives... com derrotes... en un temps prenyat d'esperances i insurreccions, sempre... testimoniatge encarnat i quefer quotidià revolucionari per fer concret allò inèdit viable i allò real possible que sempre ens ha exigit que lluitem per ell; testimoniatge material... segueixes, seguim... i 'escampem, franca, la llavor dels somnis...' en sendes i camins i... envers una educació permanent i popular, emancipadora i antagonista.

Quaderns d'Educació Contínua

la vida democràtica a les iniciatives i organitzacions d'educació al llarg de la vida

Editors

Iolanda Corella Llopis
i pep aparicio guadas

Consell de direcció i coordinació

Tere Vila, Encarna Such Cardona, Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves Roselló, María José Picher, Carlos Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia Ortiz, Dolors Monferrer Ferrando, Rosa M. González Conca, Goio Fidel Sarmiento, Manuela Fuentes Martínez, Lorena Ordiñana Pérez, Marta Malet Carol, Míla Grau Alepuz, Loles Martínez Cebrián, María Gabarda Riofrío, Francisca Borox López, Isabel Aparicio Guadas

Consell de redacció i assessorament

Antonia de Vita (UNIVR), Dolors Vinyoles (Escola de la Dona-Diputació de Barcelona), Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB), Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent (UV), Manuel Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA), Piergiorgio Reggio (UNICATT), Cruz Prado (ULASALLE), Anna Maria Piussi (UNIVR), Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño Francés (IPF), Sebas Parra (UdG), Josep Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter

Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Ángel Marzo (UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando Marhuenda (UV), Fernando López Palma (UB), Licinio C. Lima (UMINHO), Colin Lankshear (JCU), Michele Knobel i (MSU), Francesc Hernández Dobon (UV), Francisco Gutiérrez i (ULASALLE), Anna Gómez (UVIC), Paula Guimarães (UL), Pep Lluís Grau, Gloria Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis Azevedo (Centro Universitário Metodista IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo (UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA), Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedito (UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV), Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris Viviani (IPF), Mariola Aparicio Cortés (EOI Xàtiva), Mercè Morey (UIB), Diego Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA), Eduardo Carbonero Martínez (epAlv), Magdalena Balle Garcia (CEPA Son Canals, Illes Balears), Maira Tavares Mendes (Universidade Estadual de Santa Cruz, UESC)

Correcció i traducció

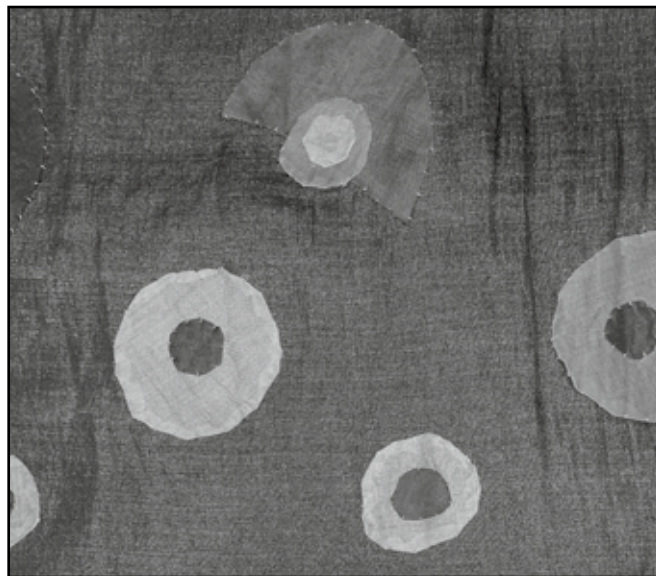
Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació

gap

Quaderns d'Educació Contínua 48

Hivern 2022 • 18 €

Títol: Cercles embastats

Autor: GAP

Tècnica: fotografia digital

Dimensions: 210x210 mm

Any: 2022

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa

Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarepa.pv@gmail.com

ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciências Sociais
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

carpeta

Per una pedagogia radicalment democràtica

Enrique Javier Díez Gutiérrez • 7

Estatisme i interseccionalitat: una aproximació

Consol Aguilar • 18

Educació Ciutadana en Contextos de Malestars, Incerteses, Riscos i

Estranyeses: un projecte d'escriptura-acció-reflexiva

Jorge Osorio Vargas • 28

Autonomia, innovació i transparència: miratges en la Universitat del Simulacre

Clara Arbiol González • 41

contínua

CONFINTEA VII. Marc d'Acció de Marràqueix. Aprofitar el poder

transformador de l'aprenentatge i l'educació d'adults

Institut per l'Aprenentatge al Llarg de Tota la Vida • 51

persones, territoris i experiències

Cultura i pràctica democràtica: una reflexió teòrica-pràctica des de l'àmbit educatiu

Jordi Feu • 65

Vida democràtica. Un procés d'aprenentatge al llarg de la vida. Narració

crítica del procés de participació, democràcia... a l'APAP i l'educació permanent

Encarna Such Cardona, Nieves Roselló Navarro i Paqui Borox López • 76

Institut Creixer: una organització per a joves i adults amb discapacitat intel·lectual

Daiane Rodrigues de Almeida, José Clovis de Azevedo, Rosemari Lorenz

Martins, Jose Maria Sanahuja Gavalda • 80

L'escola pública: Ni un pas enrere. Una defensa des de la sobrietat il·lustrada

Enric Agost Carceller • 92

investigació

Pedagogia crítica i resistència: aportacions des del pensament de Paulo Freire en els temps del col·lapse de la democràcia

Entrevista amb Peter McLaren/Maria Vieira Silva • 101

arxiu

dialògica

Joan Fuster i l'educació popular

Carles Riera Albert • 125

fotografia • 129

llibres

bell hooks, pensament en llibertat

Carmen Martínez Sáez • 133

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitze el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i cursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

CONFINTEA VII. Marc d'Acció de Marràqueix. Aprofitar el poder transformador de l'aprenentatge i l'educació d'adults

Institut per
l'Aprenentatge
al Llarg de Tota la Vida

Traducció: Iolanda Corella Llopis i Marta Malet Carol

Preàmbul

1. Nosaltres, els representants de 142 Estats Membres de la UNESCO, i representants de les organitzacions de la societat civil, interlocutors socials, agències de les Nacions Unides, organismes intergovernamentals, joves i el sector privat, ens hem reunit a **Marràqueix, Regne del Marroc**, i en línia, **del 15 al 17 de juny de 2022**, per a participar en la Setena Conferència Internacional d'Educació d'Adults (CONFINTEA VII). La conferència es du a terme durant una pandèmia que ha afectat profundament els sistemes educatius de tot el món, inclòs l'aprenentatge i l'educació d'adults (AEA).
2. Ens reunim per a fer un balanç dels importants desafiaments i progressos realitzats en matèria de l'AEA des de la CONFINTEA VI en 2009, i per a establir un full de ruta per a l'avanç de l'AEA durant els propers 12 anys, cap a 2030 i més enllà.
3. Recordem les **fites de la CONFINTEA VI**, incloent la del reconeixement –en el Marc d'Acció de Belém (MAB) de 2009– de l'AEA com un element essencial del dret a l'educació, i la identificació de cinc àrees d'acció per a l'AEA, que continuen sent rellevants hui en dia: política; governança; finançament; participació; inclusió i equitat; i quali-

tat. També destaquem el valor de l'Informe Mundial sobre l'Aprenentatge i l'Educació d'Adults (GRALE, per les seues sigles en anglés) de la UNESCO que, per mandat del MAB en 2009, ha supervisat periòdicament l'evolució de l'AEA.

4. Amb el suport de les dades del GRALE, reflexionem sobre els **principals esforços mundials en la promoció d'AEA i de l'aprenentatge al llarg de tota la vida des de 2009**. Aquests inclouen el compromís de la comunitat internacional amb l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i els seus Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), un major reconeixement per part de la comunitat internacional sobre la necessitat de promoure l'aprenentatge al llarg de tota la vida, com l'exemplifica el ODS 4 “garantir una educació de qualitat inclusiva i equitativa i promoure oportunitats d'aprenentatge al llarg de tota la vida per a tothom”, l'informe de la Comissió Internacional sobre els Futurs de l'Educació, la millora del seguiment mundial de l'AEA a través dels cinc GRALE, l'Informe de Seguiment de l'Educació en el Món (GEM, per les seues sigles en anglés) i altres iniciatives, inclosa l'Aliança Mundial per a l'Alfabetització en el Marc de l'Aprenentatge al Llarg de Tota la Vida (GAL, per les seues sigles en anglés) i les mesures adoptades per a la integració de l'AEA en l'agenda i l'arquitectura mundial de l'educació. Per tant, un enfocament basat en els drets ha de guiar l'aplicació del Marc de Marràqueix.
5. Subratllem l'impacte estructural a llarg termini de la **pandèmia de COVID-19** i els seus efectes contrastants sobre l'AEA. La pandèmia ha atret una atenció addicional sobre la necessitat que els governs i les comunitats desenvolupen i apliquen estratègies per a l'adquisició de coneixements, habilitats i competències i polítiques d'aprenentatge que facen costat als joves i als adults per a fer-li front a l'efecte d'aquesta crisi. També ressaltem la necessitat de crear estratègies tant per a l'aprenentatge com per a la millora d'habilitats professionals, fonamentals per a satisfer les necessitats canviants de les societats i del món del treball, provocades especialment per les transicions ecològiques i digitals.
6. Recordem l'**Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible**, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides (ONU) en 2015, i ens comprometem a aconseguir els 17 ODS. Reconeixem que l'aprenentatge al llarg de tota la vida és fonamental per als 17 objectius i, com a dimensió central de l'aprenentatge al llarg de tota la vida, l'AEA és clau per a la seua consecució. Reafirmem especialment el nostre compromís amb el ODS 4, mitjançant el qual els Estats Membres s'han compromés a “garantir una educació de qualitat inclusiva i equitativa i a promoure oportunitats d'aprenen-

tatge al llarg de tota la vida per a tots i totes”. Recordem la **Declaració de Berlín sobre l'Educació per al Desenvolupament Sostenible**, adoptada al maig de 2021, i convidem els estudiants adults a contribuir amb l'assoliment de les seues 16 recomanacions. També reconeixem l'informe de la Comissió Internacional sobre els Futurs de l'Educació (UNESCO, 2021), *Reimaginar junts els nostres futurs: un nou contracte social per a l'educació*, que afirma el dret a una educació de qualitat al llarg de tota la vida i subratlla el poder transformador de l'educació per a construir un futur sostenible.

7. Donem suport fermament a la crida de la Comissió per a garantir “la igualtat de gènere i els drets de tothom” en i a través de l'aprenentatge i l'educació d'adults, tot reconeixent que les normes de gènere poden afectar a la capacitat dels educands per a participar eficaçment en l'educació. L'aprenentatge i l'educació d'adults que transformen les relacions de gènere han de ser integrals, holístiques i intergeneracionals i reunir els actors de l'educació amb sectors com la salut, la protecció i la justícia.
8. Donem suport a la **Recomanació sobre l'Aprenentatge i l'Educació d'Adults (RALE**, per les seues sigles en anglés), adoptada per la Conferència General de la UNESCO en 2015, incloent la seua definició d'AEA¹ i la identificació de tres camps clau d'aprenentatge: alfabetització i competències bàsiques; educació contínua i competències professionals; i educació liberal, popular i comunitària i competències ciutadanes.
9. Reafirmem que l'AEA és un component clau de l'**aprenentatge al llarg de tota la vida**², i assenyalem que les polítiques i pràctiques de l'AEA s'apliquen a una àmplia gamma d'edats, nivells educatius, espais i modalitats d'aprenentatge, i reconeixem que l'aprenentatge al llarg de tota la vida és el principal motor d'una societat de l'aprenentatge en diferents nivells, que involucra a individus, famílies, organitzacions, llocs de treball, barris, ciutats i regions.
10. Recolzem fermament que l'educació, incloent l'AEA, és un dret humà fonamental, un compromís que és crític per a entendre i emmarcar l'educació com un esforç públic i un bé comú, com ho afirma la Comissió Internacional sobre els Futurs de l'Educació.
11. També reconeixem les contínues, riques i diverses contribucions de la **comunitat internacional d'AEA**, tot incloent als actors governamentals i als no governamentals, per la seua contribució a l'organització de la CONFINTEA VII, així com a les conferències preparatòries regionals i subregionals, els documents finals de les quals, juntament amb el MAB, l'informe de revisió intermèdia de la CONFINTEA VI de Suwon, el GRALE, el RALE i l'informe *Reimaginar junts els nostres futurs* de la UNESCO, han servit de base per a aquest marc d'acció.

¹ L'educació d'adults és una component essencial de l'aprenentatge al llarg de tota la vida. Comprén totes les formes d'educació i aprenentatge que tenen per objecte el fet de garantir que tots els adults participen en les seues societats i en el món del treball. Denota el conjunt de processos d'aprenentatge, formals, no formals i informals, mitjançant els quals les persones considerades com a adultes per la societat en la qual viuen, desenvolupen i enriqueixen les seues capacitats per a viure i treballar, tant en el seu propi interès com en el de les seues comunitats, organitzacions i societats. L'aprenentatge i l'educació d'adults impliquen activitats i processos sostinguts d'adquisició, reconeixement, intercanvi i adaptació de capacitats. Atés que els límits de la joventut i l'edat adulta són canviants en la majoria de les cultures, en aquest text el terme “adult” denota a totes aquelles persones que participen en l'aprenentatge i l'educació d'adults encara que no hagen assolit l'edat legal de la maduresa”. (Recommendation on Adult Learning and Education, 2015, p. 6 – Recomanació sobre l'aprenentatge i l'educació d'adults).

² En essència, l'aprenentatge al llarg

de tota la vida es basa en la integració de l'aprenentatge i la vida, i abraça activitats d'aprenentatge per a persones de totes les edats (infants, joves, adults i ancians, xiquets i xiquetes, dones i homes) en tots els contextos de la vida (família, escola, comunitat, lloc de treball, etc.) i mitjançant una varietat de modalitats (formal, no formal i informal) que, en conjunt, satisfan una ampla gama de necessitats i demandes d'aprenentatge. Els sistemes educatius que promouen l'aprenentatge permanent adopten un enfocament holístic i sectorial que implica a tots els subsectors i nivells per a garantir l'oferta d'oportunitats d'aprenentatge per a totes les persones". (Marc d'Acció Educació 2030, UNESCO 2015 p. 30, nota a peu de pàgina 5.)

12. En un moment en què les societats es veuen amenaçades per l'augment del fanatisme i l'extremisme violent, la creixent desconfiança en la ciència i l'augment de les desigualtats dins dels països i entre ells, l'AEA pot constituir una poderosa resposta política per a consolidar la cohesió social, millorar el desenvolupament de les competències socioemocionals, assegurar la pau, enfortir la democràcia, millorar l'enteniment cultural, eliminar tot tipus de discriminació i promoure la convivència pacífica i la ciutadania activa i global.
13. Ens comprometem a promoure les recomanacions d'aquest Marc d'Acció de Marràqueix com a part integrant de la pròxima Cimera per a la Transformació de l'Educació al setembre de 2022. Recordem la importància d'aquest Marc, que servirà de document de referència per a la Cimera.

Principis i àrees prioritàries

14. Promoure l'AEA des d'una perspectiva d'aprenentatge al llarg de tota la vida: Si bé es reconeix que les àrees prioritàries del Marc d'Acció de Belém continuen sent pertinents, l'ODS 4 ofereix una oportunitat única per a posicionar l'AEA com a un component clau de l'aprenentatge al llarg de tota la vida que contribueix al desenvolupament sostenible i a la promesa de pau que resideix en la constitució de la UNESCO.
15. Construir un nou contracte social: Inspirat en les conclusions i propostes de *Reimaginar junts els nostres futurs*, l'AEA desenvolupa un paper clau en la creació de respostes humanistes basades en els drets humans, les societats democràtiques, els principis ètics, la mobilització de la intel·ligència col·lectiva i un diàleg obert informat basat en el coneixement interdisciplinari.
16. Malgrat els notables avanços aconseguits en les últimes dècades, fins i tot en l'alfabetització de les dones, molts països continuen lluitant per assolir nivells adequats d'alfabetització, inclosa la digital, i per salvar la considerable bretxa de gènere. En 2021, més de 770 milions d'adults mancaven de coneixements bàsics de lectura i escriptura, dels quals tres de cada cinc eren dones (UIS). Els beneficis de l'alfabetització per als individus, les famílies, les comunitats, les societats i el planeta estan ben documentats, per la qual cosa l'alfabetització d'adults ha de rebre suficient atenció política i suport financer.
17. Alliberar el potencial de l'aprenentatge i l'educació d'adults per a l'acció climàtica: El canvi climàtic representa una enorme amenaça per a la humanitat i per a altres espècies. Ens impulsa a qüestionar els actuals models de producció i consum, a inventar noves indústries i a acceptar la responsabilitat moral per les generacions futures, tot reconeixent que la cura del pla-

neta ha de convertir-se en un imperatiu mundial. Per tant, l'educació sobre el clima ha d'integrar-se als sistemes d'aprenentatge al llarg de tota la vida. L'AEA ha de formar part d'aquesta transformació verda. Permet que els joves i els adults compreguen el problema, els sensibilitza i els dota dels coneixements i de la capacitat d'acció necessaris per a adaptar-se al canvi climàtic i contrarestar-lo, així com per a desenvolupar la resiliència i la capacitat de transformació. L'AEA pot desenvolupar un paper important en l'apoderament dels ciutadans adults i majors perquè es convertisquen en models per als infants i en agents de canvi a nivell local, nacional i mundial. L'aprenentatge comunitari i l'educació per a la ciutadania són factors clau per al desenvolupament sostenible, inclòs el desenvolupament rural, i per a crear consciència sobre l'impacte del canvi climàtic. A més, les pròpies institucions d'AEA poden actuar com a models de transició verda en la societat mitjançant l'ecologització dels seus plans d'estudi, les seues instal·lacions i la seua gestió.

18. Promoure la igualtat d'accés de tots els educands, incloent als adults majors, a l'aprenentatge en **entorns digitals**: La tecnologia està introduint canvis importants en les maneres d'aprendre i d'ensenyar als adults, així com en les competències i habilitats necessàries. S'ha convertit en un poderós facilitador i catalitzador de l'aprenentatge individual. Encara que la tecnologia pot ser un motor de progrés en l'educació, també pot crear noves barreres que dificulten l'aprenentatge social o col·lectiu, pot ampliar les bretxes socials existents i crear-ne de noves. La igualtat d'accés de tots els educands a l'aprenentatge en entorns digitals és un requisit previ crucial per a fer front a aquests problemes. Això té implicacions en la forma en què els adults es comprometen com a membres actius de la societat, i augmenta la importància del pensament crític, la comunicació, la empatia i les habilitats socials quan es navega pels entorns en línia per a contrarestar la desinformació. La creació d'estratègies, de polítiques i d'instruments efectius, la reducció de la bretxa digital, augmentar l'accés, abordar les relacions de poder en línia i previndre l'abús de la tecnologia són aspectes fonamentals per a establir el poder transformador i emancipador de l'AEA. Les pedagogies digitals efectives també requereixen nous models de d'ensenyament i d'aprenentatge en formats presencial, a distància i mixtos.
19. Preparar els adults per al **futur del treball**: Els canvis demogràfics, la quarta revolució industrial, la globalització i el canvi climàtic estan transformant profundament l'economia i el mercat laboral. Aquestes transformacions tenen importants repercussions en la naturalesa del treball, l'estructura de l'ocupació, el contingut dels llocs de treball i les competències i apti-

tuds necessàries. La transició lineal de l'educació al treball, que va ser el patró dominant durant dècades, és cada vegada menys rellevant ja que, cada vegada més, els adults segueixen trajectòries complexes al llarg de la seua vida laboral. En aquest context, la tasca de l'AEA, mitjançant la responsabilitat compartida de les parts interessades, és proporcionar, de manera flexible, l'adquisició equitativa dels coneixements, les competències i les habilitats pertinents al llarg de la vida, tot incloent l'orientació professional i altres suports d'aprenentatge per a l'ocupació, el treball decent, el desenvolupament de la carrera, i l'emprenedoria. Les tendències demogràfiques també indiquen que l'esperança de vida de les persones a tot el món continua augmentant, la qual cosa contribueix a l'aparició d'un món envellit. Atés que, en un nombre cada vegada major de països, una gran part de la població no treballarà, és necessari adaptar la naturalesa de l'AEA, tot centrant-se més en la preparació dels adults majors per a les activitats posteriors al treball, fins i tot per a facilitar la seua contínua contribució significativa a les societats i per a posar major èmfasi en el seu benestar i en el gaudi de totes les esferes de la seua vida. A més, la transformació de l'economia que es requereix per a aconseguir la neutralitat en matèria de carboni i protegir el medi ambient crearà una necessitat urgent de tornar a capacitar i millorar les competències dels adults que ja estan en el mercat laboral.

20. **Crear una cultura d'aprenentatge al llarg de tota la vida:** L'aprenentatge al llarg de tota la vida serà clau per a abordar els reptes als quals s'enfronta la humanitat, des de la crisi climàtica fins al canvi tecnològic i demogràfic, sense oblidar aquells que planteja la pandèmia del COVID-19 i les desigualtats que ha exacerbat. Per a aconseguir-ho, es necessita un enfocament holístic, que abaste totes les modalitats d'AEA (formal, no formal i informal), i tots els sectors i camps, diversos llocs d'aprenentatge, incloent l'aprenentatge presencial, així com l'aprenentatge en línia i mixt, i diversos grups d'educands. Per tant, és necessari crear un entorn d'aprenentatge en el qual l'educació inclusiva i de qualitat, i l'aprenentatge al llarg de tota la vida per a joves i majors, s'establisquen com un esforç públic que servisca no sols al món del treball, sinó també al benestar individual i al bé comú.

Recomanacions d'acció per a un AEA transformador

Establiment de marcs i acords de governança

21. Tot reconeixent la necessitat d'un contracte social renovat per a l'educació, convidem a la UNESCO a iniciar les consultes a experts pertinents i el diàleg intergovernamental sobre les maneres d'enfortir el marc de drets humans existent respecte a l'aprenentatge al llarg de tota la vida. Aquest pro-

cés hauria d'explorar les formes més apropiades per a fer realitat la visió del dret a l'aprenentatge al llarg de tota la vida, el nucli del qual és l'aprenentatge i l'educació d'adults, i crear així una cultura d'aprenentatge al llarg de tota la vida adaptada a cada Estat Membre.

22. Reconeixem el valor de les plataformes multisectorials per a donar suport a la governança de l'AEA amb tots els actors rellevants i clau, incloent, en particular, els ministeris, les organitzacions de la societat civil, la joventut, el sector privat, les universitats i els proveïdors d'AEA. També subratllem la importància del diàleg entre els treballadors i els ocupadors, i les seues estructures organitzatives que, en molts països, contribueix a la governança, en particular pel que fa al desenvolupament professional continu.

Redisseny dels sistemes d'AEA

23. Amb el reconeixement de la creixent diversitat de proveïdors d'AEA resultant de l'aparició de complexos ecosistemes d'aprenentatge, reiterem la necessitat d'enfortir el paper dels governs en l'establiment de mecanismes i regulacions en l'assignació de recursos financers i humans per a donar suport a les estructures de l'AEA, i per a regular, incentivar, estimular, coordinar i supervisar l'AEA com un bé públic i comú dintre d'una oferta educativa pública enfortida.
24. Reconeixem la importància d'enfortir l'AEA a nivell local, com una dimensió estratègica per a la planificació, el disseny i la implementació de programes d'aprenentatge, i per a secundar i (co)finançar iniciatives de formació i aprenentatge, com els centres d'aprenentatge comunitaris, perquè compten amb educadors d'adults qualificats. Reconeixem la diversitat dels espais d'aprenentatge, com els de les institucions d'educació i formació tècnica i professional (EFTP) i els d'educació superior, les biblioteques, museus, llocs de treball, espais públics, institucions artístiques i culturals, esport i oci, grups d'iguals, famílies i d'altres. Això significa reforçar les capacitats institucionals per a promoure l'aprenentatge al llarg de tota la vida per a tothom a nivell local, per exemple, fomentant el desenvolupament de la ciutat de l'aprenentatge, així com promovent la participació de les parts interessades locals, incloent als educands, els grups comunitaris i les institucions.
25. A més, d'acord amb el nostre compromís de crear itineraris d'aprenentatge flexibles dins de cada tipus de treball i entre ells, subratllem la importància del reconeixement dels aprenentatges previs, així com de la validació i acreditació dels aprenentatges no formals i informals, sempre que siga apropiat i pertinent, per a incloure a tots els sectors de la població, en particular els grups desfavorits i infrarepresentats, com ara les persones amb discapaci-

tat, en ecosistemes d'aprenentatge oberts i flexibles. En aquest sentit, també hauria de prestar-se una atenció específica a la inclusió de les comunitats indígenes en tots els processos d'educació i aprenentatge al llarg de tota la vida. L'establiment d'itineraris d'aprenentatge flexibles és clau per a permetre la mobilitat entre diferents programes, nivells d'estudis i sectors d'ocupació, i perquè els alumnes puguin triar les seues trajectòries d'aprenentatge en funció dels seus talents i interessos, aprofitant l'obertura de ponts entre subsectors educatius i el mercat laboral.

Garantir la qualitat de l'aprenentatge

26. Subratllem el paper clau dels docents i educadors, inclosos els tutors voluntaris i altres professionals que participen en l'aprenentatge i l'educació d'adults. Ens comprometem a aplicar polítiques i estratègies per a millorar les competències i professionalitzar i especialitzar als educadors d'adults mitjançant la formació prèvia a l'ocupació, l'ocupació i la formació contínua –en associació amb universitats i instituts d'investigació– i millorant les seues condicions de treball, inclosos el seu salari, el seu estatus i la seua trajectòria de desenvolupament professional. A més, reconeixem que els marcs de competències d'AEA són instruments estratègics per a la professionalització dels educadors i la millora de les seues qualificacions.
27. Posant en relleu el paper crucial de l'aprenentatge presencial en l'AEA, ens comprometem a promoure plans d'estudi i materials didàctics pertinents, no discriminatoris i que tinguen en compte les qüestions de gènere, que incorporaran camps d'aprenentatge emergents com l'educació per a la ciutadania mundial, l'educació per al desenvolupament sostenible, l'educació per a la salut i el benestar, les competències socioemocionals, les competències transversals i de pensament crític i les habilitats digitals.
28. Per a millorar la qualitat de l'AEA, destaquem la importància de dur a terme investigacions i avaluacions per a orientar les polítiques i les pràctiques amb la finalitat de promoure encara més la inclusió, la qualitat i la pertinència. Això ha d'incloure una investigació participativa destinada a fer costat als dissenyadors de programes d'AEA, als docents i als participants.

Augment del finançament

29. Ens comprometem a augmentar el finançament públic i la mobilització de recursos per a l'AEA i a evitar la regressió de les assignacions pressupostàries existents. Com a component de l'aprenentatge al llarg de tota la vida, l'AEA ha de finançar-se mitjançant la contribució d'una àmplia diversitat de parts interessades, diversos ministeris, ocupadors i altres actors privats, go-

verns locals i estudiants. Aquestes fórmules de finançament han de combinar els compromisos pressupostaris ordinaris amb altres fonts i mecanismes, inclòs el finançament mixt, i mesures específiques per a dones i estudiants de grups vulnerables o marginats. Estem decidits a augmentar la despesa pública en educació d'adults d'acord amb els contextos de cada país, amb la finalitat d'aconseguir progressivament els punts de referència internacionals d'una assignació d'almenys el 4-6% del PIB i/o almenys el 15- 20% de la despesa pública total en educació³.

30. Considerant el paper que du a terme la cooperació internacional per tal d'aconseguir un nivell adequat de finançament per a l'AEA i tenint en compte la contribució potencial de l'AEA per a avançar en els 17 ODS, demanem que s'amplie l'abast dels mecanismes mundials de finançament de la cooperació al desenvolupament en matèria d'educació, perquè també donen suport a l'AEA. D'acord amb els compromisos que assumim per a aconseguir l'ODS 4, demanem per tant als fons mundials existents per a l'educació, concretament a l'Aliança Mundial per a l'Educació no Pot Esperar, que incloguen l'AEA en les estratègies, les prioritats i el suport financer que presten als seus països associats. Ens comprometem a treballar per a cobrir el dèficit de finançament per tal d'aconseguir les metes d'alfabetització d'adults de l'ODS 4 i per a integrar la formació de competències mitjançant el compliment dels compromisos existents relacionats amb l'ajuda oficial al desenvolupament (AOD), inclosos els compromisos de molts països desenvolupats per a aconseguir la meta del 0,7% del producte nacional brut (PNB) per a l'AOD als països en desenvolupament⁴.

Promoure la inclusió

31. Ens comprometem a situar la diversitat, inclosa la diversitat lingüística, la inclusió, l'accessibilitat i l'equitat en el centre dels nostres esforços, i a reconèixer-los com a prioritaris per a augmentar l'accés a l'AEA de les persones marginades o desfavorides, i els grups i les comunitats infrarepresentades i vulnerables. També és imperatiu que els objectius d'equitat i inclusió tinguin en compte, especialment, les realitats dels pobles indígenes i les seues responsabilitats envers aquests. Aquest compromís es deriva de la reafirmació de l'educació com un dret humà, que inclou el dret a la participació com un factor d'apoderament i de ciutadania activa i mundial.
32. Ens comprometem a augmentar significativament la participació en l'AEA, tant en els programes no formals com en els formals, i encoratgem els països a establir punts de referència ambiciosos per a la participació de diversos grups d'educands. Per a incloure a les poblacions vulnerables i als adults als

³ Aquests compromisos ja van ser assumits en el Fòrum Mundial celebrat en Incheon el 21 de maig de 2015 i adoptats per 184 Estats Membres de la UNESCO el 4 de novembre de 2015 a París en una reunió d'alt nivell.

⁴ Aquest compromís ja va ser assumit com a part de l'ODS 17, meta 17.2

quals actualment no s'arriba, ens comprometem a promoure sistemes de divulgació i orientació per a donar a conèixer les oportunitats d'aprenentatge, ampliar la participació i augmentar la motivació dels educands.

33. Reafirmem la importància d'implementar sistemes d'informació d'AEA que siguin fiables, vàlids, transparents i accessibles, que tinguin en compte perspectiva de gènere, que permeten el seguiment dels avanços en la participació i retenció dels educands, amb especial atenció en les poblacions desatenses, així com a facilitar l'intercanvi de coneixements entre les institucions governamentals i no governamentals, el món acadèmic, la societat civil i els Estats Membres.

Ampliació dels àmbits d'aprenentatge

34. Reafirmem la visió de l'alfabetització com a un continu d'aprenentatge i nivells de competència com a base per a l'aprenentatge i l'educació d'adults. Ens comprometem a redoblar considerablement els nostres esforços per tal d'aplicar les polítiques corresponents i complir les metes de l'ODS 4.6. Això suposa establir polítiques d'alfabetització i estratègies d'aplicació integrals que tinguin en compte les qüestions de gènere i siguin intersectorials i inclusives.
35. Reconeixem el lloc de treball com un lloc d'aprenentatge important. L'establiment d'una cultura d'aprenentatge al llarg de tota la vida en el treball és important per a ajudar els treballadors a aconseguir i mantindre un treball decent, per a adaptar-se a les noves necessitats laborals i per a aconseguir el desenvolupament i la realització personal. També reconeixem que l'aprenentatge en el lloc de treball ha de contribuir a construir societats més inclusives i justes. L'AEA promou l'eficiència, la productivitat i el benestar en el treball, i fem una crida als ocupadors perquè assumisquen la responsabilitat i invertisquen en l'AEA al lloc de treball.
36. Tot reconeixent la urgència i el caràcter central de l'acció climàtica per a la sostenibilitat, ens comprometem a promoure l'educació per al desenvolupament sostenible i a avançar en la presa de consciència sobre les causes i els efectes del canvi climàtic, per tal que els joves i adults puguin comprendre millor les qüestions urgents del desenvolupament sostenible i actuar com a ciutadans empoderats, que adaptin les seues pautes de consum i el seu estil de vida i que participen activament en els debats i iniciatives democràtics per a protegir i preservar el medi ambient.
37. Tot reconeixent el poderós paper que exerceix la tecnologia en l'AEA, els Estats Membres es comprometem a identificar maneres de reduir la bretxa digital i promoure l'alfabetització i les competències digitals, així com a formular noves orientacions per a les aliances d'aprenentatge basades en els ins-

truments normatius de la UNESCO que emmarquen l'accés al coneixement (la *Recomanació sobre Recursos Educatius Oberts* de 2019 i la *Recomanació sobre ciència oberta* de 2021), i l'ús de la IA (la *Recomanació sobre l'ètica en la IA* de 2021) per a l'aprenentatge. Per tant, juntament amb promoure l'aprenentatge mixt, que és un mitjà eficaç per a arribar a les persones i comunitats marginades que necessiten de l'AEA, també promourem els recursos educatius oberts per al bé comú i el seu públic, i abordarem les preocupacions sobre l'equitat i la inclusió, la privacitat i l'ètica en relació amb l'ús de la tecnologia per a l'aprenentatge.

38. Tot considerant l'impacte de la pandèmia de la COVID-19, afirmem la importància de l'aprenentatge per al benestar individual i la salut pública. Reconeixem la necessitat d'enfortir aquestes dimensions en les polítiques i programes d'AEA a nivell nacional i local, aprofitant l'impacte positiu de l'AEA en la salut, incloent als adults majors. L'aprenentatge per a la salut i el benestar subratlla la importància de connectar l'ODS 3 i l'ODS 4 i d'integrar l'AEA i la salut en les polítiques i programes multisectorials.
39. Destaquem, a més, la importància de la ciutadania activa i mundial i de l'alfabetització mediàtica i informacional per a fer front als desafiaments socials i de desenvolupament. Per tant, encoratgem les iniciatives per a enfortir l'educació ciutadana per a adults amb la finalitat de desenvolupar les habilitats dels educands per a avaluar críticament la informació, prendre decisions informades, desenvolupar la seua capacitat d'acció i contribuir significativament amb les seues comunitats locals i al debat públic.
40. Ens comprometem a utilitzar l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible com a full de ruta per al desenvolupament de competències transversals, i reconeixem com aquesta agenda aporta cohesió i sinergia als objectius multifacètics de l'AEA per als propers anys. L'educació de qualitat i l'aprenentatge al llarg de tota la vida són mecanismes importants per a implementar l'ODS 4 i també són requisits per a la reducció de la pobresa (ODS 1), la salut i el benestar (ODS 3), la igualtat de gènere (ODS 5), la reducció de les desigualtats (ODS 10), l'ocupació remunerada i els treballs decents (ODS 8), les ciutats inclusives, segures, resilents i sostenibles (ODS 11), les societats justes, pacífiques, inclusives i lliures de violència (ODS 16) i l'acció climàtica (ODS 13). A més, l'educació d'adults forma part del dret a l'educació i és crucial per a la realització de tots els drets humans.

Cooperació internacional per a la promulgació i el monitoratge

41. En promulgar els compromisos continguts en aquest Marc d'Acció, i amb la finalitat de intercanviar, contínuament, coneixements i bones pràctiques, fo-

mentar l'aprenentatge entre iguals i contribuir al desenvolupament de la capacitat institucional, i amb un esperit de solidaritat internacional, ens comprometem a continuar secundant i participant en iniciatives de cooperació internacional destinades a millorar l'AEA i promoure l'aprenentatge al llarg de la vida.

42. Ens comprometem a prestar especial atenció a les següents categories d'Estats Membres, que s'enfronten a desafiaments particulars per a aconseguir l'ODS 4 i altres ODS:
 - Els Estats Membres afectats per conflictes, tenint en compte les seues necessitats específiques en matèria de participació en l'AEA, incloent les dels refugiats i de les poblacions desplaçades, i per al desenvolupament de capacitats;
 - Els Petits Estats Insulars en Desenvolupament (PEID), tenint en compte la seua vulnerabilitat estructural, exacerbada pel canvi climàtic;
 - Els Estats africans, que s'enfronten a persistents desafiaments en matèria d'educació i ofereixen grans oportunitats per al desenvolupament futur; i
 - Els Països Menys Avançats (PMA), que continuen mereixent una atenció especial i un suport específic.
43. Convidem la UNESCO, com a organisme principal de les Nacions Unides per a l'educació, perquè done suport a l'aplicació d'aquest Marc d'Acció en cooperació amb els Estats Membres, garantint la revisió periòdica dels progressos realitzats.
44. Ens comprometem a portar endavant aquest Marc d'Acció mitjançant els mecanismes pertinents a nivell mundial, regional, nacional, subnacional i local, aprofitant l'arquitectura mundial de l'ODS 4, que inclou mecanismes i plataformes com l'Informe Mundial sobre l'Aprenentatge i l'Educació d'Adults (GRALE), l'Aliança Mundial per a Monitorar l'Aprenentatge (GAML, per les seues sigles en anglés), l'Aliança Mundial per a l'Alfabetització (GAL), l'Informe de Seguiment de l'Educació en el Món (GEMR, per les seues sigles en anglés), el Comité Directiu d'Alt Nivell de l'ODS 4-Educació 2030, el Fòrum Polític d'Alt Nivell sobre el Desenvolupament Sostenible, la labor dels socis internacionals, incloses les organitzacions no governamentals, i el seguiment a nivell nacional. Acollim amb satisfacció la creació de l'Institut Africà de l'Aprenentatge al llarg de Tota la Vida, una iniciativa del Regne del Marroc.
45. Tot seguint la tradició del GRALE, reiterem la necessitat de comptar amb informació fiable, vàlida, transparent i accessible, així com amb sistemes de seguiment que tinguen en compte les qüestions de gènere i que puguen pro-

duir dades rellevants i precises desglossades per al seguiment periòdic de la promulgació d'aquest Marc d'Acció, i donar suport a les plataformes digitals per a facilitar l'intercanvi de coneixements i millors pràctiques entre els Estats Membres i altres grups clau de l'AEA.

46. Instem la UNESCO a coordinar, a través de l'Institut de la UNESCO per a l'Aprenentatge al Llarg de Tota la Vida, un procés de seguiment a nivell mundial per a informar periòdicament sobre els progressos realitzats en matèria d'AEA, mitjançant instruments específics, inclòs un informe mundial, i una revisió intermèdia de la CONFINTEA VII en 2028, per a avaluar els progressos realitzats.
47. També acollim amb satisfacció la proposta del Regne del Marroc de crear una comissió interministerial post-CONFINTEA VII, amb la finalitat de donar suport a l'aplicació efectiva i participativa de les recomanacions d'aquest Marc.
48. Per tant, adoptem el **Marc d'Acció de Marràqueix** per a guiar-nos en l'aprofitament del poder transformador de l'AEA dins d'una perspectiva d'aprenentatge al llarg de tota la vida per a un futur socialment cohesionat, satisfactori, inclusiu i sostenible per a tothom.

INSTITUTO
Paulo Freire

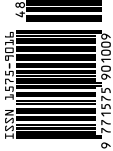
Associació de Persones
Adultes Participants
CPFPAFRANCESCOSCHIMORATA

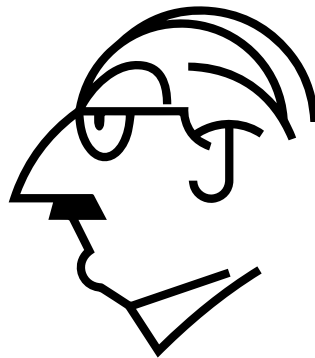
TAREPA - PV
Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

*'amb els sistemes
d'ensenyament vigents
–i no sols els carpetovetònics–,
les criatures –no sols–
abandonen els estudis,
elementals o superiors, amb
una escassíssima curiositat
intel·lectual, i de vegades amb
un odi formal a la 'cultura'.
Joan Fuster*

CENT de FUSTER

GENERALITAT
VALENCIANA | TOTS
A UNA
VELU